

Synopsis gedachtenwissel

1. Ruimtelijk rendement en vermijden bijkomend ruimtebeslag

Welke acties zal de gemeente als eerste ondernemen om het ruimtelijk rendement te verhogen? En bijkomend ruimtebeslag te verminderen?

Veel gemeenten zijn van plan een **gebiedsgerichte visie** op ruimtelijk rendement voor hun stad of gemeente te ontwikkelen. Op basis van het fysisch systeem en de aanwezige potenties binnen het bebouwd weefsel, liefst – zo wordt meermaals aangehaald – op intergemeentelijk niveau te ontwikkelen. Zo’n visie kan al dan niet verankerd worden in een beleidsplan en verder uitgewerkt in een masterplan, beeldkwaliteitsplan of via ontwerpend onderzoek. Het instrument RUP wordt terughoudend ingezet, alleen als er herbestemmingen nodig zijn. Gemeenten zien prioritair kansen om op **bedrijventerreinen** aan ruimtelijke rendementsverhoging (en tegelijk groenblauwe dooradering) te werken. Ook is een screening en aanpak van achterhaalde **verkavelingen, BPA’s en RUP’s** een veel voorgenomen actie (behoefte aan eenvoudigere procedures hiervoor, cfr lopende codexwijziging). In nieuwe RUP’s zal alleszins gewerkt worden met minder stringente bestemmingscategorieën om verweving te stimuleren. Een minderheid geeft aan een herbestemmingsbeleid te willen voeren rond leegstaande hoeves. Andere aangehaalde werkpunten zijn het stimuleren van gemeenschappelijk gebruik van parkeerplaatsen, het ontwikkelen van een leidraad voor verkavelaars, het actiever inzetten van de mogelijkheden van lasten en voorwaarden, het terugdringen van lintbebouwing en het ontwikkelen van een visie op het omgaan met planologische attesten.

Sommige gemeenten hanteren reeds een terughoudend beleid inzake het aansnijden van **woonuitbreidingsgebieden**, andere nemen zich voor hier een actiever beleid in te voeren.

Gemeenten vinden dat ze zelf een **voorbeeldrol** hebben inzake het realiseren van ruimtelijk rendement en kwaliteit. Hun eigen (PPS) projecten moeten hier garant voor staan. Een gemeentelijk aankoopbeleid van gronden is hiertoe belangrijk.

Algemeen wordt aangegeven dat het streven naar meer ruimtelijk rendement geen afbreuk mag doen aan de **ruimtelijke kwaliteit**. Gemeenten willen tools om hierin sterk te staan ten aanzien van ontwikkelaars. Velen denken eraan een kwaliteitskamer in te richten. Vooroverleg en participatie worden des te belangrijker.

Welke handvaten moeten er in het BRV staan of verwacht je van Vlaanderen om deze acties in de lokale praktijk te vertalen?

Van Vlaanderen wordt een actieve eigen en (financieel) ondersteunende rol verwacht in het helpen **neutraliseren van (slecht gelegen) juridisch aanbod**. Dikwijls wordt geopperd dat het gewestplan zou moeten kunnen vervallen bij de goedkeuring van het BRV. Het gewestplan impliceert zeer veel rechten om verder te bouwen en ruimte in te nemen, is anderzijds plaatselijk ook ruimtelijk onlogisch beperkend (bouwlagen gewestplan Halle-Vilvoorde). Een aanpak van de woonlinten op het gewestplan wordt veelal als prioritair genoemd.

Instrumenten om ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen sturen door faseren, bevriezen, schrappen en verplaatsen worden belangrijker. Op dit vlak wordt (financiële) ondersteuning van Vlaanderen verwacht.

Het planschadesysteem wordt aangevoeld als zeer hoge drempel. Het gegeven dat planbaten niet naar de gemeentekas vloeien als onrechtvaardig, een planbatenfonds kan een tool voor actief gemeentelijk ruimtelijk beleid zijn. Als er een systeem van verhandelbare ontwikkelingsrechten operationeel is, is een zeer goede begeleiding vanuit Vlaanderen nodig om dit in te kunnen zetten.

Om de doelstellingen van het BRV inzake ruimtelijk rendement te realiseren, is het nodig dat een Vlaams beleidskader **concrete criteria aanreikt** die de lokale overheid kan (moet) gebruiken in haar motivering van beleidskeuzes. Het principe van een ‘weegschaal’ zou van toepassing moeten zijn: bijkomend ruimte aansnijden

is elders ruimte-inname wegnemen (voor wat hoort wat). Het aansturen op een bovenlokale visievorming is belangrijk (verdeling lasten en lusten tussen gemeenten).

Naast te hanteren richtlijnen worden van Vlaanderen **handvaten** in de vorm van leidraden verwacht die in de vergunningenpraktijk gehanteerd kunnen worden: Hoe onderhandelen met projectontwikkelaars in functie van een evenwicht rendement/kwaliteit/voorzieningen? Hoe een op een ruimtelijke visie afgestemd parkeerbeleid voeren? Hoe omgaan met projecten waar meerdere particuliere eigenaars bij betrokken zijn? Hoe verlinting in de praktijk tegengaan? Hoe omgaan met woonparken? Maar ook hoe openbaar domein onderhouds- en budgetvriendelijk aanleggen en onderhouden?

Gemeenten geven aan dat stimulerende **subsidies** kunnen werken. Subsidies die de kost van de aanleg van openbaar domein ondersteunen. Subsidies om ruimtelijke reconversieprojecten te stimuleren, via wedstrijdformules. Subsidies die een uitdoofbeleid en sloop stimuleren. In elk geval zouden de huidige financieringsmechanismen naar gemeenten op basis van inwonersaantal en bedrijven bijgestuurd moeten worden.

Van Vlaanderen wordt verwacht dat zij actief mee investeert in **sensibilisering** in functie van de noodzakelijke mentaliteitswijziging. Niet alleen bij de burger. Ook op het lokale politieke niveau, op het niveau van andere Vlaamse administraties en bij architecten en landmeters. Gemeenten verwachten verder dat Vlaanderen zich mee inzet voor een goede **handhaving**.

Bijsturingen in de **regelgeving** zijn nodig om het vergunningenbeleid in lijn met de beleidsintenties te brengen. Prioritair is de aanpak van de huidige ontwikkelingsmogelijkheden in woonuitbreidingsmogelijkheden (ook voor SHM's). Belangrijk is evenzeer in te grijpen op de uitbreidingsmogelijkheden van zonevreemde woningen, de zonevreemde functiewijzigingen, het systeem van planologisch attest, het ruime vrijstellingenbesluit, de ruime beroepsmogelijkheden (één burger kan breed gedragen project blokkeren) en heel specifiek de Wet Major die in havengebieden verweving bemoeilijkt. In het algemeen bemoeilijkt de ontbrekende link tussen visievorming en vergunningenbeleid een effectieve doorwerking (de tussenstap RUP of verordening werkt als rem).

Voor Vlaanderen is volgens de gemeenten een belangrijke rol weggelegd voor **kennisdeling** en het faciliteren van ervaringsuitwisseling rond het voorgenomen beleid (atriumwerking, beleidsondersteunend overleg).

Welke randvoorwaarden en kansen tot koppeling met ander beleid zie je tot realisatie van deze doelstelling?

Het beleidskader moet een duidelijke rolverdeling vooropstellen, alsook een taakstelling voor bovenlokale samenwerking. Belangrijke linken zijn er te leggen met het landinrichtingsinstrumentarium, het (ontwikkelen van) vervoersaanbod van De Lijn en de NMBS, het woonbeleid (demografische evolutie) en het onderwijs (educatie in functie van maatschappelijke sensibilisering). Inzetten op participatie is essentieel als de gemeente een beleid rond ruimtelijk rendement ontwikkelt.

2. Groenblauwe dooradering

Welke acties zal de gemeente als eerste ondernemen om groenblauwe dooradering in de stad/dorpskern te realiseren?

Gemeenten hebben hier vaak een visie op, maar realisatie vraagt een **bovengemeentelijke aanpak** die niet eenvoudig is. Een genoemde en soms reeds gehanteerde actie is het hanteren van een **minimumpercentage groen** voor projecten, verankerd in masterplannen of RUP's. Of het vragen van een **groenplan** bij het vergunnen van projecten. Door stadsateliers te organiseren kan de (groen)kwaliteit van projecten verhoogd worden.

Deelnemende gemeenten erkennen dat een aantal **woonuitbreidingsgebieden** aan de rand van de open ruimte beter een groenbestemming zou krijgen. Financieel durft men dat meestal niet aan. De lokale kennis over financiële en andere instrumenten hiertoe is veelal klein.

Een quickwin die genoemd wordt, is het **openleggen van waterlopen** en het opnieuw werken met wadi's en grachten bij nieuwe wegeaanleg in plaats van rioleringen. Of het opleggen van hagen en andere groenafsluitingen, verhardingsbeperkingen, **groennormen** alsook groendaken in verkavelingen of bouwprojecten of algemeen via een verordening.

Een deel van de gemeenten is in functie van een groenblauwe dooradering creatief met **lasten**, al dan niet verankerd in gemeentelijk reglement of verordening. Bijvoorbeeld in de vorm van een borgsom voor groen bij ruimtelijke ontwikkelingen vanaf een bepaalde oppervlakenorm. De ontwikkelaar betaalt aan de gemeente, die vervolgens zorgt voor de aanleg van openbaar groen. Een genoemde keerzijde is dat het onderhoud van te veel openbaar groen moeilijk haalbaar is voor gemeenten. Er zijn gemeenten die in functie van groenontwikkeling met **contractuele overeenkomsten** werken met eigenaars.

Er is lokaal de behoefte om rond groenontwikkeling meer **expertise** in huis te halen. Er is veel nood aan kennisdeling op zowel het ambtelijke als beleidsmatige niveau.

Verder genoemde gemeentelijke instrumenten zijn het verankeren van een inventaris waardevolle bomen in een verordening "groen" (mogen niet gekapt worden) en het hanteren van een subsidiereglement voor het planten van bomen.

Welke handvaten moeten er in het BRV staan of verwacht je van Vlaanderen om deze acties in de lokale praktijk te vertalen?

Er ligt volgens de gemeenten een belangrijke verantwoordelijkheid bij Vlaanderen om het voortouw te nemen en het voorbeeld te stellen. Bijvoorbeeld door een algemene **decretaal actie** inzake signaalgebieden, woonuitbreidingsgebieden en ruimtelijk bedreigde bossen. Bijvoorbeeld door het actief beschermen van het agrarisch gebied voor de landbouwer (beperken van uitzonderingsregimes) en de woonparken voor het bos (tegengaan vertuining). Verder ook door geschikte **instrumenten** te ontwikkelen (grondbeleid, planologische ruil, een tool voor bouwvrije zones) en deze te helpen inzetten.

Er ligt bij Vlaanderen ook een actief **stimulerende rol** naar de lokale overheden toe, door te werken met subsidies en door ondersteunende tools aan te reiken. Gewenste tools zijn een richtlijnen inzake groennormen als handvat naar ontwikkelaars toe, **handvaten** inzake het opleggen van lasten (er bestaat een leidraad), handvaten inzake hoe groen realiseren in verdichtingsgebieden en een overzicht van bestaande (evenzeer Europese) subsidies. Ook op het vlak van **sensibilisering** (het belang van groen) en **handhaving** wordt van Vlaanderen (meer) ondersteuning verwacht. Vaststelling is dat handhaving op natuurland ontbreekt.

Algemeen is het belangrijk om als Vlaanderen verder in te staan voor juridische **ondersteuning** en **kennisdeling** op zowel ambtelijk als beleidsmatig niveau.

Het concept van groenblauw netwerk moet ook doorwerken naar andere Vlaamse instanties, zoals Waterwegen en Zeekanaal. Algemeen is een **Vlaamse samenwerking**, Omgeving met VLM, VMM, ANB enzovoort, van belang richting lokale besturen.

Welke randvoorwaarden en kansen tot koppeling met ander beleid zie je tot realisatie van deze doelstelling?

Een **bovenlokale aanpak** stimuleren is belangrijk. Als er aan groenontwikkeling gewerkt wordt, moet dit in samenhang met recreatie en harde functies bekeken worden opdat verevening beter kan spelen. Om draagvlak voor groenontwikkeling te creëren kan deze best bekeken worden in functie van de gemeenschap (en de maatschappelijke meerwaarde). Gemeenten hebben nood aan **kennis** juridisch en praktijkgericht (hoe projecten opzetten, met welke instanties samenwerking vragen bv. VLM). Het vermijden van een dure archeologienota dreigt te leiden tot gemakkelijksoplossingen als het bouwen op palen en meer verharding in plaats van het aanleggen van water- en groenstructuren.

3. Energie

Welke acties zal de gemeente als eerste ondernemen om het aandeel hernieuwbare energie en de energie-efficiëntie te verhogen?

Het ontwikkelen van een **klimaatbeleidsplan** op gemeentelijk niveau wordt belangrijk gevonden en is door veel gemeenten vanuit het burgemeestersconvenant ingezet. Gemeenten kunnen een inspirerende **voorbeeldrol** opnemen door op eigen gebouwen zonnepanelen te installeren, warmtenetten tussen eigen gebouwen op te zetten of energiebesparende maatregelen te nemen binnen de gemeentewerking (bv. autodelen). Belangrijke piste blijft om als gemeente in te zetten op het – met participatie van bewoners – ontwikkelen van windmolens. Een relevant werkpunt is het inzetten op advies en dienstverlening inzake duurzaam bouwen binnen de gemeente.

Besproken acties, die eveneens voortkomen uit het **burgemeestersconvenant**, zijn het uitvoeren van energiescans van gebouwen om het probleem in beeld te brengen en in te brengen bij renovatieplannen, het halveren van de dossierkosten bij BEN-aanvragen of het voorzien van acties richting bedrijven zoals belonen energiebesparende maatregelen met een label. Sommige gemeenten vinden het belangrijk Vlaamse financiële stimuli met eigen middelen aan te vullen.

Knelpunt op energievak is het niet mogen aanpassen van de beglazing of het leggen van zonnepanelen bij monumenten.

In het algemeen erkennen de gemeenten het inzetten op verdichting als beleidslijn die energiezuinigheid in de hand werkt.

Welke handvaten moeten er in het BRV staan of verwacht je van Vlaanderen om deze acties in de lokale praktijk te vertalen?

Van Vlaanderen verwachten de gemeenten **ondersteuning** (inhoudelijk en financieel, duidelijk aanspreekpunt), richtinggevende **kaders** om nieuwe ontwikkelingen energie-duurzaam te bekijken, inspirerende voorbeelden en acties inzake **sensibilisering** van de burgers, ontwikkelaars, besturen, architecten...

Er is nood aan financiële verdelingsmechanismen, in een situatie waarbij burensamen investeren in zonnepanelen op het hoogste dak.

In functie van het zuinig omspringen met ruimte voor windmolens is het belangrijk dat de bepalingen inzake (zonevreemde) woningen op bedrijventerreinen verstrengd worden.

Een kader scheppen waardoor duurzame energiemaatregelen (waar windmolens) op regionaal niveau kunnen bekeken worden (in plaats van Vlaams en provinciaal).

Wat is de verantwoordelijkheid van Vlaanderen op het vlak van zelf te realiseren/initiëren acties? Waarom?

Het werken met fiscale en **financiële stimuli** om op de 'juiste' plek te gaan wonen. Het voorbeeld geven bij sociale huisvesting. Het ontwikkelen van **regelgeving** die energiemaatregelen faciliteert: verouderde

verkavelingsvoorschriften opheffen, het bovenlokaal aanpakken van ruimtelijke opgaves verplichten, het verplicht koppelen van energieneutraliteit/groene energie/duurzaamheidslast aan nieuwe ontwikkelingen. Het ter beschikking stellen van studies en objectief materiaal als **houvast** voor gemeenten.

4. Bovenlokale programmering

Waar heb je ervaringen in bovengemeentelijke samenwerking op ruimtelijk vlak?

Ervaringen in relatie tot het ruimtelijke die gemeenten aanhalen gaan over mobiliteitsstudies, de afbakeningen vanuit RSV (stedelijk gebied/havengebied), intergemeentelijk woonbeleid, gebiedswerkingen rond ruimtelijke thema's (veelal vanuit provincie, ook T.OP), strategische projecten en themabijeenkomsten die intercommunales organiseren. De atriumwerking wordt ook genoemd als verder te ontwikkelen samenwerking tussen gemeenten.

Welke thema's hebben een meerwaarde om een bovenlokale visie rond te ontwikkelen? Wanneer is een bovenlokale samenwerking noodzakelijk om tot goede resultaten te komen? Hoe vormt zich een logische regionale samenwerking?

In het algemeen is er bij de aanwezigen een groot draagvlak voor een bovenlokale samenwerking rond ruimtelijke thema's. **Waar** wat wordt ontwikkeld, is volgens hen veelal een bovenlokale materie. **Hoe** het wordt ontwikkeld, is eerder lokaal (op gemeentelijk niveau) te bepalen. Dit gaat zeker over het programma voor wonen en werken, de mobiliteit, het groenblauw netwerk en de handhaving. Andere bovenlokaal aan te pakken thema's die genoemd worden, zijn infrastructuraanleg, recreatie, detailhandel, erosiebestrijding, collectief vervoer, regionale identiteit, zorg en ruimtelijk rendement. Naast het inhoudelijke biedt een structurele samenwerking ook potenties voor het werken met een personeelspoule in functie van kennisborging en continuïteit. Regionale samenwerking moet ook (lands- of gewest-)grensoverschrijdend kunnen zijn.

Voor een goed functionerend samenwerkingsverband is een continuïteit essentieel. Dit pleit voor vaste regio's voortbouwend op bestaande verbanden (bv. burgemeestersoverleg), waarbij daarnaast flexibele samenwerkingsverbanden kunnen bestaan in functie van gebiedsgerichte thema's. Iemand van 'boven' moet in gang trekken, maar essentieel in de werking is het verhaal van gelijke partners. Daarom liefst werken met een onafhankelijke (wel beleidsmatig onderlegde) projectcoördinator. Het systeem moet wel een 'arbitrage' in zich hebben: Vlaanderen of provincie die knopen kunnen doorhakken.

Hoe kan Vlaanderen gemeenten aanzetten tot bovenlokale samenwerking, om ruimtelijke uitdagingen met bovenlokale impact samen aan te pakken?

Een **call** gekoppeld aan subsidies kan een trigger zijn om pilootregio's in gang te zetten. Vooral voor de werkingskosten wordt een **financiële ondersteuning** belangrijk gevonden. In het algemeen vinden lokale besturen het logisch dat de huidige subsidiesystemen geheroriënteerd worden op de doelstellingen van het BRV.

Een zuivere vrijwilligheid werkt niet volgens veel deelnemers. Verschillende snelheden mogen er zijn, maar uitgaande van een bepaalde verplichting, krijtlijnen en opgaves. Belangrijk is dat Vlaanderen daarbij inzet op sensibilisering (vooral nodig op het lokale politieke niveau) over de meerwaarde van een bovenlokale aanpak (bundelen kennis en mankracht, ruimtelijke synergieën in plaats van concurrentie). Van Vlaanderen (RO) wordt verwacht dat zij actief een rol opneemt om tot bovenlokale samenwerkingsverbanden inzake ruimtelijke ordening te komen: deze te faciliteren, actief te stimuleren en deel te nemen als kennisklankbord (beleidsmatig, onderhandelingsinstrumentarium) en ondersteuning in functie van Vlaamse afstemming.

Knelpunt is de ontbrekende doorwerking van visie naar praktijk (er moet altijd een RUP tussen), snelle realisaties zijn voor het actief houden van het samenwerkingsverband echter belangrijk.

5. Van GRS naar beleidsplan

Welke nieuwe kansen schept de overschakeling naar een beleidsplan?

Gemeenten verwachten dat een beleidsplan **doelgerichter** kan zijn dan een structuurplan, beknopt opgevat en gericht op eigen gekozen prioriteiten. Het ontworpen aanbouwmodel biedt een antwoord op de gevraagde flexibiliteit. Opdat een beleidsplan echt actiegericht zou zijn, is het belangrijk de programmatische elementen van de beleidskaders te koppelen aan de **BBC** (wat niet betekent dat beleidskaders niet legislatuuroverschrijdend kunnen zijn).

De grotere vrijheid op het vlak van aanpak en inhoud van het beleidsplanningssysteem wordt positief gevonden. De opmaak is niet verplicht, maar gebeurt vanuit **eigen ambities**. De hogere overheid legt geen strikte cijfers en inhoud op, maar formuleert krachtlijnen die de gemeente aanzetten om bijvoorbeeld ruimtelijke keuzes te redeneren en motiveren vanuit ruimtelijk rendement.

Sommige gemeenten vinden het belangrijk het beleidsplan zelf te schrijven in plaats van uit te besteden. Een studie bureau neemt dan eerder de rol van procesbegeleider op.

Geeft het Witboek voldoende krachtlijnen weer om als gemeente of gemeenten samen aan de slag te gaan met een (boven)lokaal beleidsplan? Met welke onderwerpen ga je aan de slag?

Van het BRV worden meer **concrete kaders** en **sturende lijnen** verwacht. Bijvoorbeeld in functie van een samenhangende en consequente selectie van knooppunten (gevoelig issue, iedereen wil knooppunt zijn). Heel belangrijk vinden gemeenten dat het BRV stuurt op welke thema's minimaal bovenlokaal moeten aangepakt worden. Het gesprek over beleidsplannen komt heel vaak terecht op een bovenlokale (intergemeentelijke) beleidsplanning.

Inhoudelijk laten gemeenten zich door het Witboek inspireren tot een aantal nieuw te behandelen thema's. Zoals klimaat en energie en het realiseren van een groenblauw netwerk. Ook zijn ideeën gewekt rond het anders omgaan met verdichtingsbeleid door actief potenties in beeld te brengen, met het oog op verminderen ruimtebeslag.

Algemeen wordt bij de meeste gemeenten interesse aangevoeld om aan de slag te gaan met een beleidsplan (hoewel er nog maar een minderheid al concreet mee bezig is). Hierin wordt ook een kans gezien om een ruime participatie op te zetten en zo aan sensibilisering te doen naar de burgers toe. Op het vlak van sensibilisering wordt overigens een grote rol toebedeeld aan Vlaanderen.

Een beleidsplan bestaat uit een strategische visie en beleidskaders. Is er nood aan meer methodes/richtlijnen om een (boven)lokaal beleidsplan op te maken?

De flexibiliteit in het systeem is positief. Gemeenten verwachten wel een aantal **handvaten** die een goede aanpak ondersteunen (bv. geen sectorale aanpak, bv. hoe aan de slag met te veel en slecht gelegen aanbod) en richtlijnen die bepalen wat thema's zijn voor aanpak in bovenlokaal verband.

Een intensief interbestuurlijk **overlegtraject** met de hogere overheden neemt aan belang toe. Van relatiebeheer vanuit Ruimte Vlaanderen (Omgeving nu) wordt actieve ondersteuning verwacht. Het atrium moet ingezet worden om te leren van de early adopters.

Conclusie

Algemeen gaven de lokale atriumdeelnemers blijk van ambitie om met de nieuwe beleidsprincipes aan de slag te gaan of er in meer of mindere mate reeds mee bezig te zijn. Hetzij in een lokaal beleidsplan als opvolger van het structuurplan, hetzij door er in de lokale praktijk heel praktisch via normen en overeenkomsten aan te werken. Van het BRV worden meer concrete richtlijnen verwacht die het kader aangeven waarbinnen gewerkt kan worden. Het inzetten op begeleiding en het faciliteren van kennisuitwisseling zijn belangrijke speerpunten voor Vlaanderen om de lokale besturen op weg te helpen in de nieuwe uitdagingen.

Het aanpakken van nieuwe ontwikkelingen in een bovenlokaal samenwerkingsverband komt dikwijls als goede, te stimuleren praktijk ter sprake. Van Vlaanderen wordt verder verwacht dat, in functie van een doorwerking, gewerkt wordt aan een meer op de beleidsambities afgestemde regelgeving en instrumentarium. Ook dat er breed op sensibilisering in de maatschappij wordt ingezet.

De verkregen inzichten worden verwerkt in de beleidskaderteksten in ontwikkeling. Latere (beleids)atriumbijeenkomsten zullen instaan voor terugkoppeling en verder overleg in functie van beleidsafstemming.

Bijlage deelnemerslijst

Kurt	Bisschops	IGEAN
Erik	Block	Gemeente Schoten
Erik	Block	gemeentebestuur Schoten
Jules	Achten	Schepen gemeente Zonhoven
Tania	Baeckelandt	Gemeentebestuur Aalter
Marijke	Aerts	gemeente Laakdal
Stephaan	Barbery	provincie West-Vlaanderen
Stefke	Bellen	Gemeente Kortenen
Indra	Bilsen	stad Landen
Stijn	Bruwier	gemeentebestuur Kampenhout
Marlies	Buven	gemeente Hoegaarden
Christine	Boeckx	gemeente Westerlo
Kurt	Beirens	gemeentebestuur De Haan
Jan	Bekaert	Gemeente Ichtegem
Patrick	Blancke	Gemeente Zonnebeke
Kristof	Boving	Gemeente Hemiksem
Ingrid	De Crock	Stad Poperinge
Elien	De Muelenaere	Gemeente Zedelgem
Maaïke	Bockstal	stad Oudenaarde
Soetkin	Decaluwe	Gemeente Kuurne
Gilles	Bultinck	Schepen - Gemeente Vosselaar
Toon	Coenen	Gemeente Alken
Bram	Degrieck	Gemeentebestuur De Panne
Tom	De Bruyn	Provincie Vlaams-Brabant
Greet	Compeers	gemeentebestuur Edegem
Ann	Bral	Gemeente Zomergem
Anne	Bunneghem	Gemeentebestuur Zelzate
Rita	Demaré	Gemeente
Miranda	Coppens	provincie Antwerpen
Evy	De Smedt	Gemeentebestuur Asse
Carine	Couwenberg	Gemeentebestuur Ravels
Cindy	Deprez	Stad Harelbeke
Dirk	Degeest	gemeente Glabbeek
Ruth	Byloos	Hasselt
Danny	Claeys	Gemeentebestuur Nazareth
Veerle	De Belseer	gemeente Heist-op-den-Berg
Didier	De Beck	Gemeente Gavere
Annelies	De Clercq	Veneco
Leen	Coenegrachts	Provincie Limburg
Vera	De Martelaere	Interwaas
Michiel	Descheemaecker	schepen RO Zonnebeke
Astrid	De Meersman	Gemeentebestuur Nazareth
Karolien	Depré	Tielt-Winge
Virginie	Descamps	Oud-Heverlee

Koen	De Reu	Haviland intercommunale
Rebecca	Duysens	Stad Tongeren
Bert	Desendere	Stad Torhout
Hans	Eysen	Gemeente Holsbeek
Thalia	De Schepper	Gemeente Willebroek
Shary	Heuninckx	Provincie Vlaams-Brabant - dienst ruimtelijke planning
Peter	De la haye	stad Dilsen-Stokkem
Dirk	De Vis	Ham
Kristof	Gaens	Gemeente Hoeselt
Herman	De Wulf	Schepen RO Wetteren
Katrien	Devreese	Provincie West-Vlaanderen
Elyne	Dewulf	Gemeente Moorslede
Kristin	Iliaens	Gemeente Steenokkerzeel
Iris	De Wever	Gemeente Westerlo
Sarah	Janssens	Gemeente Geetbets
Yves	Dekeye	Beerse
Stijn	Geuens	Lommel
Maurits	Lauwers	gemeente Machelen
Leen	Mermans	gemeentebestuur Vorselaar
Marc	MORRIS	Gemeente Bertem – schepen
Chris	Gielen	Stad Peer
Peter	Govaerts	stad Tongeren
Riet	Peeters	Stad Tienen
Sarah	Desmet	Gemeente Bornem
Luc	Devriese	Schepen Ruimtelijke ordening
Sigrid	Geerinckx	gemeente Lille
Nico	Gillis	Gemeente Vosselaar
Walter	Grootaers	stad Lier
Inne	Pijpers	lokaal bestuur Olen
Gitte	Hertogs	gemeente Zandhoven
Benny	Reviers	Gemeente
Erik	Ricou	Wemmel
Steven	Rits	Gemeente Londerzeel
Arne	Debyttre	gemeente Kluisbergen
Dimitri	Durnez	Stad Poperinge
Lode	Dekimpe	gemeente Kluisbergen
Sandro	Di Nunzio	gemeente Lochristi
Maarten	Hofman	IGEAN
André	Flamand	Gemeente BRAKEL
Hilde	Huysmans	Beerse
Jan	Foulon	Stad Ronse
Trui	Everaerd	stadsbestuur Menen
Davy	Goethals	Provincie West-Vlaanderen
Leo	Kimpe	Gemeentebestuur Merksplas
Jan	Koninkx	gemeente Zoersel
Jan	Hendriks	stad Hamont-Achel

Annemie	Troosters	gemeentebestuur Wezembeek-Oppem
Rien	Gellynck	Veneco
Agnes	Van de Gaer	Tielt-Winge
Liesbeth	Luyckx	gemeente Ranst
Inge	Gorissen	Gemeentebestuur De Panne
Els	Jennen	gemeentebestuur Heusden-Zolder
Dirk	Meeus	Gemeente Bornem
Ludo	Guelinckx	Gemeente Bierbeek
Liesbeth	Michiel	Gemeentebestuur Schilde
Kristof	Michiels	gemeentebestuur Sint-Katelijne-Waver
Gerda	Van Elsen	Stad Tienen
Sabrina	Hutse	Gemeentebestuur Oosterzele
Roger	Van Horenbeek	gemeente Lubbeek
Filip	Keppens	gemeente Destelbergen
Silke	Lemant	provincie Oost-Vlaanderen
Kristel	Kenis	gemeente Hechtel-Eksel
Pamela	Piters	Gemeente Boom
Kristof	Meerschaut	Stad Ronse
Luc	Moens	Gemeentebestuur Waasmunster
Patricia	Kusters	gemeente Lanaken
Jan	Pluys	Sint-Katelijne-Waver
Vera	Lampo	stadsbestuur Tielt
Marie-Thérèse	Poppe	Gemeente Zele
Inge	Rijmenans	gemeentebestuur Rumst
Bart	Sas	Gemeente Niel
Freddy	Lambrichts	gemeente Diepenbeek
Els	Maurissen	stad Bilzen
Tom	Rutsaert	Gemeentebestuur Zingem
Cynthia	Steurs	gemeentebestuur Schoten
Els	Maurissen	stad Bilzen
Kurt	Van Craeynest	stadsbestuur Oudenburg
Hans	Vandenberg	Gemeente bekkevoort
Inge	Moors	Provinciebestuur Limburg
Niek	Vandecaveye	gemeente Hoogdele
Lydia	Peeters	Dilsen Stokkem
David	Vandekerckhove	stad Harelbeke
Isabelle	vander linden	gemeente wortegem-petegem
Peter	Prevot	Schepen Diepenbeek
Dieter	Somers	Stad Gent
Ludwig	Vanluchene	
Paul	Van Dael	schepen R.O. Wijnegem
An	Spitaels	provincie Oost-Vlaanderen
Ann	Van Mechelen	Gemeente Lille
Sanne	Vervalle	Stad Waregem
Lore	Vincke	Gemeentebestuur Zedelgem
Veronique	Reekmans	gemeente Neerpelt

Jo	Schoefs	Provinciebestuur Limburg
Bart	Schops	stadsbestuur Sint-Truiden
Jan	Schrijvers	Schepen R.O. Bocholt.
Roselien	Vander Elstraeten	deskundige ruimtelijke ordening
Els	Van Gyseghem	Gemeente Wetteren
Katrien	Van Nieuwenhuyze	Ninove
Tom	Versompel	Advocatenkantoor
Philip	Verstappen	Gemeente Boechout
Ines	Vervoort	gemeente Lint
Carine	Scierski	gemeente Wellen
Walter	Vansteenkiste	Wemmel
Victor	Vastesaeger	gemeentebestuur Lennik
Carine	Willaert	gemeentebestuur De Haan
Hedwige	Verbelen	gemeente Meise
Marc	Wijnants	Linter
PETER	VLEUGELS	VLM REGIO OOST
Serafien	Wouters	gemeente Heist-op-den-Berg
Korneel	Van Remoortel	gemeente sint-gillis-waas
Hilde	Vanfleteren	provincie Oost-Vlaanderen
Ludwig	Vanluchene	Gemeentebestuur Zulte
Bjorn	Zand	Gemeente Willebroek GSA
Ann	Wittouck	stad Ninove
Eddy	Wyns	Pepingen
Vastesaeger	Victor	Lennik
Vander Kerke	Leo	Meise
Lies	Taffin	Provincie West-Vlaanderen
David	Vandecasteele	WVI
Ann	Soulliaert	WVI
Chris	Delneste	Kuurne
Dries	Vanbellegem	
Frank	Benoit	Ingelmunster
Lieven	Pascal	Oostende
Ann	Steegmans	stadsbestuur Sint-Truiden
Roland	Vanmuysen	gemeente Voeren